

Tanzania er en del av det østafrikanske høyfjellsplatået. Store arealer er vernet i nasjonalparker, blant de mest kjente er Serengeti, Ngorongoro og Arusha. Politisk sett er Tanzania et av Afrikas mest stabile land. Etter frigjøringen i 1961 utviklet landet sin "afrikanske sosialisme" - også kjent under betegnelsen "ujamaa". På 1980-tallet gikk de bort i fra denne politikken, og i første halvdel av 90-tallet ble flerpartisystem innført og frie valg avholdt.

Tanzania er et av verdens aller fattigste land. Av 175 land i UNDPs Human Development Index 2003, rangeres Tanzania som nr 160. Landet har vært prioritert samarbeidsland i utviklingssamarbeidet siden 1966, og har vært blant de største mottakerne av norsk bistand i flere tiår. Landet mottar mye internasjonal bistand og regnes som middels bistandsavhengig. I 2002 var den totale norske bistanden til Tanzania 372,7 millioner kroner. 354,1 millioner kroner gikk gjennom NORAD.

Fakta om Tanzania

Statsform:	Republikk
Statsoverhode:	Benjamin Mkapa
Folketall:	37,1 millioner (2002)*
Språk:	Kiswahili (off.), engelsk (off.)
Uavhengig:	9. desember 1961
Hovedstad:	Dodoma
BNI per innbygger:	270 US dollar (2001)
Folketilvekst:	2,5% (2002)*
Barnedødelighet:	77,85 per 1000 fødsler (2002)*
Forventet levealder:	44 år **
Lese- / skrivekyndighet:	76 % **
HIV- / AIDS-syke:	7,8% (2001)
Andel av befolkningen under fattigdomsgrensen:	51%

Kilder: CIA World Factbook 2002 World Development Indicators Database EIU Country Profiles

*Anslåtte tall, CIA 2002

**UNDP Human Development Index 2003

Utviklingssamarbeidet mellom Norge og Tanzania tar utgangspunkt i Tanzanias strategi for fattigdomsreduksjon, som ble utarbeidet i 2000. Fokus er på budsjettstøtte og sektorprogrammer innen godt styresett, sosial utvikling og landsbygdutvikling. Budsjettstøtten inkluderer støtte til finansforvaltning og oppfølgingen av fattigdomsplanen.

Bilateral bistand gjennom NORAD fordelt på resultatområder, 2002

(i 1000 NOK og som prosent av total bilateral bistand til Tanzania)

Helse, utdanning og annet innen sosial sektor	106 623	30,1 %
HIV/Aids	8 421	2,4 %
Økonomisk utvikling og handel	181 111	51,1 %
Godt styresett	17 056	4,8 %
Miljø og energi	40 703	11,5 %
Nødhjelp og annet uspesifisert	210	0,1 %
Totalt	354 124	100 %

Viktige partnere

I utviklingssamarbeidet med Tanzania samarbeider NORAD med følgende norske institusjoner, bedrifter og organisasjoner: Vegdirektoratet, Finansdepartementet, Norges Landbrukshøgskole, Høgskolen i Agder, NIBR, CMI, Norconsult, NORPLAN, Selskapet for Norges Vel, Norsk Folkehjelp, CARE Norge, SOS barnebyer, Norsk Sykepleierforbund, Fredskorpset og LO.

Etter at ujamaa-politikken og sterk statlig deltakelse i næringslivet ikke førte til de ønskede resultater, havnet Tanzania i en alvorlig økonomisk krise tidlig på 80-tallet. Dette førte blant annet til iverksettelse av flere strukturtilpasningsprogrammer med støtte fra Det internasjonale pengefondet (IMF) og Verdensbanken. Disse programmene fortsatte på 90-tallet. Sentralt i reformpolitikken er større satsing på private næringsinteresser, noe som har ført til en omfattende privatisering av statlig eiendom og liberalisering av finanspolitikken i løpet av 90-tallet.

Tanzania har satt i gang flere omfattende reformprogram i den offentlige forvaltningen de senere år. Sentralt står reformen av lokalforvaltningen som skal delegere myndighet og ressurser til lokalt nivå for bedre tjenesteyting nær brukerne. Denne reformen er viktig for gjennomføringen av andre reformer innen bl.a. utdanning, helse, veisektoren og landbruket. Innen finansforvaltningen er en reform under gjennomføring for å sikre mer åpen og kontrollerbar bruk av

statlige ressurser. Det er en stor utfordring for landet å gjennomføre så vidt dyptgående endringer på ulike sektorer parallelt.

Jordbruk er den klart viktigste økonomiske sektor, hvor ca 88 prosent av befolkningen finner sitt utkomme. Jordbruket står også for om lag 80 prosent av eksportinntektene. Kaffe har lenge vært den viktigste eksportartikkelen, dernest bomull, tobakk, kryddernellik, te, cashewnøtter og sisal. De fleste av disse produktene er utsatt for store prissvingninger på verdensmarkedet, noe som i perioder har rammet Tanzanias økonomi i betydelig grad. Tanzania er rik på mineralsforekomster og de viktigste vekstområdene er gruvedrift og turisme. Nyere undersøkelser har også gitt utsikter for forekomster av olje og gass.

Den økonomiske situasjonen er nå preget av makroøkonomisk stabilitet, med en vekst i 2002 på 6,2 prosent og en inflasjon på ca. 4 prosent. Vekstraten er imidlertid for lav i forhold til det nivå den bør ligge på for å oppnå reelle økonomiske forbedringer med reduksjon av fattigdommen.

Foto: Per Kristian Lunden

Grunnutdanning i Tanzania

Tanzania startet i 2001 et stort utviklingsprogram for grunnutdanning. Resultatene etter første års rapportering har vært svært gode. Over 1,6 millioner nye grunnskoleelever er tatt inn etter fjerning av skolepengene. Dette er flere enn forventet. Det er bygget 15 991 nye klasserom på over 12 000 grunnskoler i landet og 6000 nye lærere er rekruttert. I slutten av juli 2002 gjennomførte regjeringen et "Stocktaking Seminar" der mange ulike interessegrupper var samlet for å diskutere styrke og svakheter i gjennomføringen av programmet.

Selv om tiden fra begynnelsen på gjennomføringen av programmet har vært kort, er det flere interessante erfaringer som kan oppsummeres. I tillegg til de konkrete tallene for antall elever, lærere og skolebygg, er selve prosessen med styrking av landets eget utdanningssystem, og desentralisering med aktiv deltakelse

fra interessegruppene, svært interessant å følge. Det er et godt og tett samspill mellom myndigheter, givere og andre interessegrupper. Dialogen er preget av åpenhet og samarbeidsvilje. Særlig har organisasjoner fra det sivile samfunn fungert som et korrektiv til de ofte altfor optimistiske rapportene fra myndighetene.

Programmet følges tett opp av Basic Education Development Committee (BEDC). Her er alle større utviklingspartnerne i Tanzania representert sammen med representanter fra myndighetene og det sivile samfunn. Komiteen godkjenner de kvartalsvise rapportene som utløser midler fra The Pool Fund, der Norge sammen med andre givere kanaliserer sin støtte. Utdanningsdepartementet og Finansdepartementet har kommet frem til prosedyrer for fordeling av midlene videre til distriktene. I denne rapporteringen brukes Tanzanias eget rapporteringssystem.